

СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

ЧАСТЬ I

Established

1895.

TWO SECTIONS — SECTION I.

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

Рік LIV: Ч. 151. Нью-Йорк і Джерзі Сіті, субота, 3. серпня 1946.

No. 151. New York and Jersey City, Saturday, August 3, 1946. Vol. LIV.

ТРИ ЦЕНТИ в Злучених Штатах Америки.

Тел. „Свобода”: BERgen 4-0237—4-0807

THREE CENTS in the United States of America.

П'ЯТЬ ЦЕНТИВ в решти Злучених Штатів Америки.

Тел. У. Н. Союз: BERgen 4-1016

FIVE CENTS elsewhere.

ДЛЯ СТРИМАННЯ ІНФЛЯЦІЇ ТРЕБА ОЩАДНОСТІ—ПРЕЗИДЕНТ ТРУМАН

Президент Труман видав до-
ручення начальникам усіх феде-
ральних департаментів і агенцій,
щоб вони впродовж найближчих
дванадцяти місяців зменшили ви-
датки в цих урядах по можливості
до як найнижчого рівня, бо це
стримає інфляцію. Цей зазив
оприлюднив президент вчасі
пресової конференції і при цій
нагоді ще додав, що він теж вис-
лав до відповідальних урядовців
окремі програми, як такі ощад-
ності перевести. Ощадності
обіймуть навіть департамент вій-
ни і флоту. Головний натиск
кладеться на те, щоб по можливості
стримати або відложити при-
людні будівлі, які були планова-
ні на найближчий рік.

КЕМП ОПТОН ЦЕНТРОМ ДЛЯ АТОМОВИХ ДОСЛІДІВ.

Военний департамент відсту-
пив Кемп Оптон, положений на
Лонг Айленд, у стейті Нью-Йорк,
для переведення дослідів над
атомовою бомбою. У дослідіх
будуть брати участь дев'ять уні-
верситетів. Приладження буди-
нця на цю ціль буде коштувати
\$5,000,000.

Президент поклав вето проти
признання стейтам нових джерел
нафти, які знаходяться під морем.
Обі палати конгресу ухвалили
законопроект в цій напрямі, але
президент вважає, що нові наф-
тові джерела повинні служити
для оборонних цілей цілої Юнії,
а не для збільшення маєтку по-
одиноких стейтів.

ЦЕНТРАЛЯ УКРАЇНЦІВ КАТО- ЛИКІВ КАНАДИ.

У висліді нарад Першого Укра-
їнського Католицького Конгресу
Канади, створено Централю
Українців Католиків Канади, бю-
ро якої відкрито у Вінніпегу. За-
данням Централі, як довідуємося
з „Будучності Нації”, є „витво-
рювати католицький світогляд і
прилюдну опінію у біжучих жит-
тєвих питаннях; розбуджувати
католицьку ініціативу на всіх
ділянках особистого, родинного
і народнього життя; уряджувати
курси, зїзди та маніфестації”.

ГОЛОВНИЙ ПРЕДМЕТ „НАУК” В УКРАЇНІ.

„Радянська Жінка” пише про
„молоду вчену” Євгенію Крути-
кову, „старшого співробітника”
інституту літератури Академії
Наук Української ССР та, як ви-
ходить, дуже популярну в Києві
громадську діячку, яка „вивчає
питання співдружби і взаємних
впливів російської та української
літератур”.

ДВІ ЗНАМЕННІ ТЕЛЕГРАМИ.

Від Секретаріату британського
короля, Його Величества Юрія
VI. прийшов на руки президента
Конгресу Українців Католиків в
Канаді урядовий лист із Бакінг-
гемської Палати, в якому бри-
танський король вельми оцінює
вислааний Конгресом привіт, при-
ймаючи його зі щирою вдяч-
ністю.

З Ватикану, на руки Екзарха
Українців Канади, Кир Василя
Ладика, прийшла телеграма від
Св. Отця, Пія Папи Римського. З
приводу Конгресу Українців Ка-
толиків Канади, Св. Отець уділив
з найбільшою любов'ю апостоль-
ське благословення та найщирі-
ші побажання для всіх учасни-
ків Конгресу. (Українські Вісті).

„ЗАГАЛЬНО-СЛОВ'ЯНСЬКА АКЦЕНТОЛОГІЯ”.

Большевицька преса повідом-
ляє, що з кінцем травня відбула-
ся у Львові чотирьох-денна сесія
відділу суспільних наук Академії
Наук Української ССР. На пле-
нарних засіданнях і секціях мови
та літератури, економіки, архео-
логії та історії, фольклору та
етнографії прочитано 21 докла-
дів. Між докладчиками згаду-
ється імена академіка М. Возня-
ка, Ф. Колесси, С. Маслова, В.

БОРОТЬБА ЗА СПРАВЕДЛИВІСТЬ НА КОНФЕРЕНЦІЇ В ПАРИЖІ

ДОЛЯ „РАДЯНСЬКОЇ ЖІНКИ”.

В Києві виходить місячний
журнал „Радянська Жінка” і не-
хотачи відкриває гірку долю
власне радянської жінки. В жур-
налі, наприклад, написано, що
при важких роботах будови
Дніпрогесу працює багато ти-
сяч жінок. „Половина усіх буді-
вельників — це жінки”. „В пер-
ших рядах будівельників йдуть
130 жіночих бригад, що змага-
ються між собою”. З журналу
виходить, що жінки виконують
не тільки таку важку роботу, як
відбудова Дніпрогесу в Запо-
ріжжі, але працюють теж на
шахтах Донбасу й при важких ро-
ботах. Скільки жінок в світі ба-
жало б собі такого „визволення”?

Огоновського, Ю. Меженка, М.
Середенка та І. Крип'якевича. Але
найбільший інтерес, викликало,
викликала доповідь „дійсного
члена Академії Наук Української
РСР” Д. А. Булаховського „Про
східно-слов'янські мови, як дже-
рело створення загально-слов'я-
нської акцентології”. Змісту до-
повіді не продається, але і без
того можна знати, що в ній мову
„великого братнього народу”
подавалося за джерело не тільки
акцентології, але й цілої термі-
нології.

Парижська Мiroва Конферен-
ція з першого дня розбилася на
два табори: менший, але сильні-
ший табор великих держав та
кількістю більший, але несоли-
дарний і тим самим слабший та-
бор менших держав. Ці останні
продовжують змагатися за свої
права у вирішуваних справах мiра.
Америка їх в цьому підтримує.
На засіданні дня 1-го липня мали
держави виграти один „біт” в
дебатах над деякими справами
відносно проєктів мирових дого-
ворів, натомість програли в до-
маганні, щоби представники усіх
21 держав, які беруть участь в
конференції, належали до всіх
комітетів. За домаганням голо-
сували 9 держав (британські до-
мінії — Австралія, Канада і Пів-
денна Африка, а далі Голляндія,
Бельгія, Бразилія, Греція,
Етіопія, і Китай) а проти нього
— Англія; Франція, Норвегія,
Нова Зеландія, Індія та Совет-
ська Росія з її сателітами Укра-
їною, Білоруссю, Польщею, Че-
хословаччиною і Югославією.
Американський представник
здержався від голосування, заяв-
ляючи, що він не бажає накидати
малим державам волю великих
держав.

ПОВІСИЛИ ВЛАСОВА.

Московське радіо повідомило,
що військова сесія Найвищого
Советського Суду приговорила
до покарання смертю через пові-
шення ген. Андрея Власова та 10
інших старшин. Вирок виконано.
На початку війни Власов був ко-
мандантом Червоної Армії на
Смоленському фронті і попавши
в німецький полон він перейшов
на службу ворога та на його до-
магання був зорганізував з кав-
казців, татарів та росіян т. зв.
„Російську Визвольну Армію”,
яка боролася проти большевиків
в Чехословаччині, Югославії та
Албанії. В 1944 р. були відомос-
ті, що німці перекинули армію
Власова до Данії, з метою обо-
роняти побережжя на випадок
висадки союзників. Після роз-
громлення Німеччини Власов по-
пав в американські руки в Чехо-
словаччині і був виданий Сове-
там.

НОВЕ ПРИЗНАЧЕННЯ ЛОЗОВСЬКОГО.

З Москви повідомлено, що С.
Лозовського звільнено з обо-
в'язків заступником міністра за-
кордонних справ та призначено
керівником інформаційного бю-
ро того міністерства. Заступни-
ком керівника того бюро Лозов-
ський був уже перед війною.

Вислано \$12,500 на допомогу скитальцям КОМУНІКАТ ЗЛУЧ. УКР. АМЕР. ДОПОМОГОВОГО КОМІТЕТУ.

На засіданні Екзекутиви Злу-
ченого Українського Американ-
ського Допомогового Комітету
в понеділок ввечері, дня 29.
липня, розглянено особливо то-
чно справу помічі для хорих
українських скитальців в табо-
рах в Австрії. В тих таборах є
сотки наших братів і сестер, а
головно сотки дітей, що через
воєнні обставини і недокормлю-
вання, терплять на різні поважні
хвороби. Щоб їх ратувати, треба
головно ліків і лікарської опіки.
В тих таборах є українські ліка-
рі і вони вже не раз апелювали на
всі сторони за поміччю.

\$10,000 на медикаменти.

Потребою ліків у тих таборах
в Австрії займався був особливо
п. Е. Бачинський голова Україн-
ського Допомогового Комітету в
Женеві, в Швейцарії. Він перего-
ворював в тій справі з Міжна-
родним Комітетом Червоного
Хреста в Женеві й устійнив, що
той МКЧХ може зробити. З при-
буттям д-ра В. Галана до Швай-
царії підписано умову з МКЧХ,

який вишле негайно всі потрібні
медикаменти до таборів україн-
ських скитальців в Австрії. Кошт
тих медикаментів, суму \$10,000,
Злучений Український Американ-
ський Допомоговий Комітет вже
вислав на вказану адресу.

\$2,500 до Риму.

На просьбу Українського До-
помогового Комітету в Римі,
якого головою є Преосвящений
Кир Іван Бучко, рішено також
вислати \$2,500 на потреби того
комітету.

Незвичайно цікавий, повний
звіт праці нашого Комітету в
Римі буде поданий до преси на
другий тиждень.

Потреби на поміч нашого Ко-
мітету зростають, тому просимо
посилати щирі жертви постійно
на адресу:

United Ukrainian American
Relief Committee
P. O. Box 1661
Philadelphia 5, Pa.

Д-р Павло Дубас, секр.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 597-7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582

Де наші мільйонери?

Читаючи новості дня в американській пресі доволі часто зустрічаємо вісті про значні жертви багатіїв на різні наукові, культурні, добродійні або релігійні установи. Коли жиди видали заклик до свого громадянства, щоб зібрати сто мільйонів доларів на допомогу жидівських скитальців в Європі, то між першими жертвами перерахували ми дарунок з фондації Гугенгайма на пів мільйона доларів, а далі жертви по сто тисяч і менше доларів. Польський Конгресовий Комітет в Америці проголосив негайну збірку на мільйон доларів. Мимохіть приходить думка: видно, що в цих суспільностях є жертволюбиві люди з маєтками і тому вони можуть зібрати великі суми на різні цілі. Приходить і додаткова думка: деж наші мільйонери? — Наші, тобто такі, що походять з українського роду.

Чи серед нашого громадянства є справжні мільйонери, це годі знати. Однак нема сумніву, що є між нами люди з маєткою. Але ось що дивне: коли в інших громадянствах маєтні люди ведуть перед в гуманітарній або в іншій акції, де треба грошей, то в нашій громадянстві діється навпаки: бідні люди дають спонукати ще й самі дають жертви, а щойно тоді дехто з багатших іде їх слідами. Часом навіть аж під впливом якогось особистого натиску, деколи спеціальних делегацій, багатший кине відчепного.

Причини такого явища є різні. Найважливіша — це мабуть виховання змалку. Кожен був бідного роду, отже все мав оправдання, чому не дає. А як дехто доробився маєткою, то вже тоді скривавсь з цим, щоб хто не подумав про нього, що то він багач. Прийшов чоловік до Америки, то в нього та сама психіка: скриватися з грішми і вдавати бідно-

го перед світом. Аж як помре, то світ довідається, що в цього чи в того найшли тисячі, але не було родини, то забрало місто.

Бували і в нас випадки, що багатші одиниці давали тисячку на народні цілі, але це були рідкі випадки і їх наші газети розголошують як важливу подію. Та, щоб на жертвах багатіїв можна було оперти якусь акцію, цього не можна надіятися. Навіть, колиб поставити вимогу, що якраз багатії повинні стати на чолі акції і інших закликати до співпраці, то це теж лише мрія. Отже нема іншої ради, такі „бідним” треба далі напружувати свої сили і тягнути народний віз.

При цій нагоді требаб перевести ревізію розуміння слова „бідний”. Колись бідним вважали в нас прошака, а інші були „господарі”. Колиж бідак стане на ноги, то йому все здається, що він такий самий, як був. В Америці бідним вважають такого, хто живе з прилюдних фондів, бо не спосібний заробити. Кожен інший як не бізнесмен, то робітник. Ані бізнесмен, ані робітник, це не бідні.

Такою міркою треба теж мірити і себе самих. Заробить хтось гроші — видасть; знову заробить, знову видасть і так в безконечність. Частину заріbkів може кожний відложити на ідейні цілі: книжку, школу, церкву, організацію, добродійну установу, допомогти акцію, патріотичну працю. Це знак правильного життя, це рівномірне задоволення потреб тіла й потреб духа. А хто дає на високі, благородні цілі, такого душа убагороднюється. І тоді людина менше думає про злобу дня і у нього веселіший. Іще й народня справа на тому зискає. Як такими справами займеться мільйон людей, тоді будемо мати збірного мільйонера — народ!

ЗНАЮТЬ, ЩО ГОВОРЯТЬ.

У Берліні, як уже згадувано, Совети звільнили двох американських старшин, яких були заарештували на початку липня, Совети грозили, що як заарештовані не схотять виявити їм звязок американського військового команданта, ген. Л. Д. Клей, з шефом т. зв. Центру Документів, полк. Гансом Гельмом, вони його (заарештованого американця) пошлють до Советського Союзу. На запитання американця, чи висилку до Советського Союзу належить вважати за ка-

ру, советські генерали вже не знали, що відповісти. Про англійців советські офіцери говорили так, що звільнений американський старшина не важився повторити публічно. Інтересно, що булоб, як би так „за кару” хотіли висилати советських громадян до Америки? Цілком певно булоб тільки дуже мало таких, які такого „покарання” собі з цілої душі не бажалиб. Советські старшини знають, що говорять: жити в Советському Союзі, значить бути покараним. Та ще й як!

ПРИПАДКОВА ПРИЕМНІСТЬ.

Приємно на душі як побачити, послухати чи відчутти щось цілком рідного. Таку приемність відчувається приглядаючися фільмі „Strange love of Martha Ivers”, де головну роль, побіч Барбари Стенвик, грає наша українська землячка з Пенсильванії, Єлисавета Скат. До цієї приемності долучується ще й друга, вже сама фільма. Це драма, місцями дуже хвилююча, головню тоді, як Марта обороняє ім'я свого батька. Фільма справді заслуговує на те, щоб її побачити.

ГЕРОІ УКРАЇНСЬКОГО МИСТЕЦТВА.

Київська філія музею ім. Леніна відкрила окремий відділ „Ленін і Сталін в мистецтві та народній творчості”. Як іде про Леніна, то він в українській народній творчості дещо менше заступлений, але заступлений. Натомість Сталін — як кажуть — хоч гать гати.

Подаємо лише кілька прикладів:

Прийди Сталін, подивися,
Як ми в Союзі розжилися;
Клуна впала, хата боком
І кобила з одним оком.

Або:

„Ні корови, ні свині,
Тільки Сталін на стіні.

Або:

Сидить Сталін у Кремлі,
Вибрає трудові,
Трудові, трудоодиночі —
Батько ходить без штанів,
Мати без спідниці.

Або:

Іде Сталін на свині,
Цибулина в кишені,
Таранею поганяє,
Америку доганяє.

Для такої широкої народної творчості, булоб замало не тільки одного відділу, але й цілого музею. Та це ще докищо, до музею не належить.

КЕРЕНСЬКИЙ В НЬО ЙОРКУ.

Російська американська преса подає відомість, що до Нью Йорку приїхав А. Ф. Керенський, який пробув біля десяти місяців в Австралії. Керенський задумує залишитися деякий час в Нью Йорку.

ОБЩАЮТЬ...

Советський міністер торгівлі Макаров обіцяє в „Правді”, що осінню будуть знесені в Советському Союзі карточки на хліб,

муку та зерно взагалі, а в 1947 р. будуть знесені карточки теж на інші продукти. За те зважає до ще наполегливішої роботи та до безпощадної боротьби з „ворами, взяточниками і мошениками”.

МИРОН ЛИТВИН і СИН**УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ**

Обслуга шира і чесна

801 Springfield Avenue,

IRVINGTON, N. J.

Phone: ESsex 3-9090

ІВАН БУНЬКО

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
заряджує погребам по ціні так
низькій як \$150.

ОБСЛУГА НАПІКРАЩА

JOHN BUNKO

Licensed Undertaker & Embalmer

437 East 5th St.,

NEW YORK CITY

Dignified funerals as low as \$150.

Telephone: GRamercy 7-7661.

НЕ ВИДАВАЙТЕ ЗАБЛГТО

Завжди ШАДІТЬ дещо
з вашого забезпечення.
Ми уладжуємо пре-
красний ЦІЛИЙ **\$150.00**
ПОХОРОН за

У випадку смутку в родині клієнта:

KAIN MORTUARIES, INC.

Найбільший український
погребовий зарядчик
в Америці

S. KANAI KAIN, Pres.

433 STATE STREET,

PERTH AMBOY, N. J.

Phone PE 4-4646

— or —

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

86 ELIZABETH AVENUE,

NEWARK, N. J.

Phone BiGelow 3-6762

ELIZABETH, N. J.

225 WEST JERSEY STREET

Phone: EL 2-3611

ІВАН КОВАЛЬЧУК**FUNERAL DIRECTOR****& EMBALMER**

ЗАНІМАЄТЬСЯ ПОХОРОНАМИ

В СТЕПІ

NEW JERSEY

ЦІНИ ПРИСТУПНІ ДЛЯ ВСІХ

ОБСЛУГА ЧЕСНА І НАПІКРАЩА

У випадку смутку в родині

клієнта як в день так і в ночі:

JOHN KOWALCHUK

79 Sussex Street

JERSEY CITY, 2, N. J.

Tel. BRyan 4-5131

ПЕТРО ЯРЕМА**УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК**

Занимається похоронами

в BRONX, BROOKLYN, NEW

YORK і ОКОЛИЦЯХ

129 EAST 7th STREET,

NEW YORK, N. Y.

Tel.: ORchard 4-8868

BRANCH OFFICE & CHAPEL

(cor. E. 155 St.)

707 Prospect Avenue,

BRONX, N. Y.

Tel.: MEtro 5-6577